

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

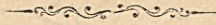
A.O. 20

Olaf Pettersen
157642

DIKTER

AF

J. P. WALLIN.

I.

YTTERSTA DOMEN.

HERNÖSAND 1891,
Hernösands Boktryckeri-Aktiebolag.

UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
UMEA

Østergren

17672

I.

Vak upp! Ty stormen nalkas, en dom oss förestår,
Och tidens själaringning hörs i natten.
Det gamla skall gå under; ett fjärran gny oss når:
Ett brus och dån från syndaflodens vatten.
Förbannelser och nödrop förnimmas däruti
Och snyftningar och jämmer och hat- och hämndeskri.
Förtviflans vågor brusa öfver jorden,
Och deras flod har hunnit upp till nordén.

Den vältrar sig mot bålverk, som svikta för dess tryck,
Den undergräfvat alla samhällsmurar;
Den slår mot pelarstöttor, som skakas af dess ryck,
Vid altarens och troners fot den lurar;
Och kors på tempelkupor och tinnar på palats,
De darra som vid jordskalf och vackla på sin plats.
All världen skälvver af en ångestrysning
Vid synen af sin skuld i blyxtbelysning.

Och blixtarne slå neder och straffets åska går
Där broderblod från jord till himmel ropar,
Där orättvisor skriat i hundratal af år,
Där kvidan stiger från förtryckta hopar,
Där snöda Mammons guldskalf på pelarfot har höjts,
Och under oket armod på knä i stoftet böjts,
Där lögn står prydd med diadem af ära,
Och sanning, törnekrönt, får korset bära.

Vårt tidevarf går hädan, dess sol sig sänker ner,
Och mörker täcker än vår framtidshimmel;
Men mot dess dystra bakgrund i våldssken sig ter
Det nys trotsigt frambesvurna vimmel;
Millioner armar lyftas med vildt, titaniskt hot,
Mot himlen knyts händer med hädelser och knot,
Och skaror bryta in på stängda banor
Med bleka anleten och röda fanor.

De ordna sig, de nalkas, till stormning fram det bär,
Det unga går att brottas med det gamla,
Tills band och bojor slitas och fogar gå i sår
Och stängsel slås omkull och murar ramla.
Hvad hittills varit upphöjdt i stoft skall trampas ned,
Hvad hittills varit klyfta bli fylldt af massors skred.
Det lilla skall uppå det stora hämnas
Och under likhetsvälten jorden jämnas.

Se detta är den straffdom, oss jagar mot i sträck
Och tidens alla tecken förebåda;
Se detta är den eldskrift, som med fördömdas skräck
Vår tids Belzasars-gästabud får skåda;
Det är den storm, hvars fåglar vi höra skria gällt,
Det är den flod, hvars vågor till våra trösklar svällt,
Det tordön, af hvars blixtrar vi förskräckas,
Och sken från brand, som icke mer kan släckas.

Men hafva vi förvållat en sådan dom? Ja väl:
Af Kristi rike vordet är ett Babel.
Vår tid har Kainsmärke på skuldbelastad själ:
Hvar hafva vi gjort af vår broder Abel?
Likt presten och leviten vi liknöjdt gått förbi
Den invid vägen fallne med samma mål som vi;
Till bords vi suttit som den rike mannen,
Då Lazarus, förhungrad, varit grannen.

Vi riglat våra dörrar och våra hjertan ock
För dem som klappat uppå bäggedera.
En gammal vän vi skydde, när gammal blef hans rock;
Allmosan föga vägt, vårt skryt dess mera.
Med ord vi nöjts för handling, med drömmeri för dåd;
Profeter, men blott falske, för oss ha funnit nåd;
Vi föresatser gjort men ingen bättring
Och lyckats bäst i trätor och förkättring.

Vi kifvas om det lilla men hålla hop igen,
När något stort och fosterländskt förklenas;
Här stå statyer resta åt våra märkesmän,
Att de dess lättare må kunna stenas.
Man ingenting om bjälken men allt om grandet vet,
Och större än vår afund är blott vår själfviskhet.
I strid — kring gyllne kalfven — är man tapper,
Och menskokärlek finns i mängd — på papper.

Vampyr, som nämnes njutning, har sugit ut vår mærg,
Förlamat kraften och förgiftat viljan.
Den tro, hos våra fäder förmått försätta berg,
Hos oss ej ens vi spelad se på tiljan.
Vår religion är tviflet, materien vår gud,
Vår bibel sinnligheten, begären våra bud.
Från himlen fjärmas vi mot mörkt aphelium*)
Förutan frälsare och evangelium.

Utlefvad är vår bildning och gräfver själf sin graf,
Vårt framsteg är de lames och de lyttas.
Upplysning vi beständigt berömma oss utaf
Men varsna ej att Ijusastaken flyttas.
Din verklighet, o nutid! är själfbedrägeri:
I lögn du ligger bunden men tror dig sann och fri;
Du sofver, drömmande dig vara vaken,
Och seende, fast blind, och klädd, fast naken.

*) Aphelium kallas en planets ställning då den är längst af-
lägsnad från solen.

Du går igen som vålnad, ty du är andligt död,
Din likpredikan hålls af tusen munnar:
När dina söner hungrat, du räckt dem sten för bröd,
Och när de törstat, fört till usla brunnar.
Hvitmenad grift på yta, som gömmer dödass ben,
Du får på den din grafskrift vid afgrundsflammors sken:
På väg du vägts och alltför lätt befunnits,
Det arf, som du förspilt, af andra vunnits.

II.

Vtatt upp! Det har ringt till vår yttersta dag.
Vi väckas ur tidernas grifter
Att stånda till svars inför sanningens lag
För halten af våra bedrifter.
Som domare visar sig människans son;
All världen får se hvem hon stungit med hån.
Med skulder och inga förtjenster
Anklagade stå både höger och venster.

Förtärande eld är den granskandes blick,
Den ser genom hjärtan och njurar.
Och menskorna ropa i nakenhets skick
Till högar, till berg och till murar:
Begrafvn oss, skylen oss, gömmen oss fort
I evig förintelses mörkaste ort! —
Men jorden ej hör deras böner;
Hon själf har att vittna emot sina söner.

Naturen, förbannad för människans skull,
Slår upp hennes syndaregister;
Hvar fläck på vår jord är af styggelse full,
En böld, som har mögnat och brister.
Och fram stiga tider och rum till sin dom:
Jerusalem, Babel, Byzantium, Rom —
De nya såväl som de gamla —
Till doms sina söner och döttrar församla.

Och fram deras gärningar följa dem åt,
En värld utaf skräckuppenbarelser.
Ur tårar och blod på förödelsens stråt
De stiga som spökande varelser.
Det blixtrar från bilor, det flammar från bål,
Det dryper från dolkar, det fräser från kol,
Det rasslar från släpande länkar,
Det rosslar och stönar från pinandets bänkar.

De doldaste brott sina vålnader fram
Ur gömslena höja befriande;
De stummaste synder ha blottat sin skam
Och vittna till himmelen skriande.
Den bländade Simson sig lyfter ur svek,
Och Döparn sitt hufvud ur orgiers lek,
Och barn sina offrade kroppar
Ur lustarnes Moloch af glödande koppar.

Medusa förstenande stirrar med drag,
Som stelnat i slaktningars fasa;
Med hämnande gissels förlamande slag
Ormhåriga furiër rasa;
På suckarnes bro öfver tårarnes flod
Eländet sig släpar i törnen och blod,
Till ätternas stupa det krälar;
Där falla som stjärnor från himmelen själar.

Då talar till släktena människans son
Med människosamvetets tunga
En dom som beständigt försports derifrån
Hos tiderna, gamla som unga:
Jag dagligt er räckt mina händer emot
Att få från fördörelsens väg eder fot,
Men ingen förmaning er stannade;
Gån bort till den afgrund I redt er, förbannade!

Jag hungrig och törstig ibland eder gått,
Ej mat eller dryck I mig gifvit;
Jag husvill invid edra dörrar har stått,
Men ej härbergerad jag blifvit;
Jag naken har varit, men ej I mig klädt;
Jag sjuk har försmäktat, I ej till mig trädt;
Jag suttit allena i fängelse,
Men aldrig I hafven mig skänkt er umgängelse.

Ty allt hvad som icke I gjort mina små
Det gjorden I mig icke heller.
Den minste är störst i mitt rike ändå,
Ty främst jag de yttersta ställer.
I hafven förargat de barn, till mig hört,
Dem tyngt med de bördor, I själfva ej rört;
Till himlen I med skullen vandra,
Men gingen ej själfva, och hindraden andra.

Och all eder gärning den hafven I gjort,
Att menniskor måtte beprisa den.
I templen såväl som på gästabordsort
I, skrymtare, främst eder visaden.
Fast myggor I silat, kameler I sväljt,
Blott ytan var putsad, ej smutsen er kväljt.
Utvärtes I visat er värdiga,
Invärtes till vrånghet och styggelse färdiga.

De arme och svage till trældom I fört,
Fast frihet I dem föregyckladen;
De lidandes böner I hafven ej hört,
Fast ömhet och miskund i hyckladen;
Den felande aldrig I togen er an,
I tackaden Gud att ej vara som han
Och honom hos menskor förnedraden
Dess lägre ju högre I själfva er hedraden.

Och nu med den dom, hvarmed andra I dömt,
I skolen och själfva bli dömde.
Det mått, hvarmed andra I mätt, han I glömt,
Men jag för er räkning det gömde.
De andar, I själfva besvurit er fram:
Förtviflan, förbannelse, ånger och skam,
De tåga er redan till möte,
Och afgrunden öppnar för eder sitt sköte.

III.

Hör hvad tramp utaf nakna fötter,
Se hvad ögon med vilddjursblick!
Yxor falla mot samfundsrotter,
Lågor stiga ur samhällsskick.
Djupets jättar stå upp till branden,
Världens skymning är nu för handen,
Nu skall rustas för ragnarök,
Fenresulfven oss gör besök.

Öfver jorden som skyfall hänger
Seklers nesa och brott och nöd.
Ingen sol genom töcknet tränger,
Blott belyst af vulkanisk glöd.
Himlen samlar sin vredes skålar,
Regn skall falla i strida strålar,
Samma regn öfver Sodom föll,
När det rågadt sitt syndmått höll.

Herre, Abraham hördes undra,
Männe Sodom så ruttet är?
Af rättfärdiga kanske hundra,
Kanske tio det finnes där. —
Men där funnos ej tio heller.
Nu detsamma oss själfva gäller:
Hafva tio på hvarje ort
Sig af skoning förtjenta gjort?

Pestens engel i vredesmod
Ut sin skål öfver jorden gjuter;
Allt det gift, som i menskoblod
Jäst och kokat, den innesluter.
Lustans brånad med ondt begär
Likt en mask uppå lifsrot tär;
Menskligheten är spetälsk vorden,
Sjukhus blifvit af hela jorden.

Sorgens engel sin vredes skål
Långsamt ut öfver jorden tömmer;
Denna flödande jättebål
Alla lidandets tårar gömmer.
Nu förbittra de med sitt salt
Glädjebägarne öfverallt,
Bilda åter det Döda hafvet,
Hvarest hoppet är tyst begrafvet.

Mordets engel i vrede vildt
Ut sin skål öfver jorden häller;
Allt det blod, som vardt orätt spildt,
Likt ett haf ur den skålen väller.
Blodbemängda från topp till tå
Alla människoslakten stå;
Alla sjöars och floders bölja
Ej förslår att dem rena skölja.

Brandens engel ur vredens skål
Gjuter brinnande svafvelvågor;
Alla tvedrägts- och mordbrands-lågor,
Som gjort världen till afgrundsål.
Luft och skyar af hetta glöda,
Sol och måne som blod stå röda;
Menskor hitta ej väg ur brand,
Den de tändt med sin egen hand.

Vanvetts engel sin skål slår ut:
Nattomskuggade hjärnors drömmar,
Rusomtöcknande dryckers strömmar,
Allt som gjort på förståndet slut.
Menskor sönder de tungor bita,
Hvarmed himlen de förevita;
När som vise de tro sig bäst,
Dårar äro de vordne mest.

Lögnens engel slår ut sin skål:
Ilskans etter, förtalets galla,
Afunds smädelser, speord alla,
All osanning med ondt till mål.
All villfarelses vindar storma,
Gudsförnekande andar forma
Hela härar åt Antikrist,
Tills de krossa hvarann till sist.

Hatets engel sin skål slår neder,
Hot, förbannelser, hämnadeskri
Mullra som en vulkan däri,
Seklers vrede sin lava breder;
All den harm, hvaraf tiden skalf,
Spränger klippors och murars hvalf,
Och med skakningar, dån och dunder
Stater gå uti spillror under. —

Fyra ryttare fyra hästar
Jaga spökande fram i sträck,
Hvit den förste med ryttarn *Skräck*:
Folken blekna hvarhelst han gästar; —
Röd den andre med ryttarn *Ve*,
Svärd bär denne i hand, ty se!
Hvar han jagar sin häst bland folken,
Broder drager mot broder dolken.

Fyra hästar med fyra männer; —
Svart den tredje med ryttarn *Dom*,
Våg bär denne, och hon är tom:
Världen vägts och dess vigt han känner; —
Blek den fjärde med ryttarn *Död*,
Han bär lie som domarn bjöd;
Hvass till slående han den fejar.
Mogna skördarne ned han mejar. —

IV.

Men straffet efterföljes af försoning,
Förtviflans natt af morgonrodnans hopp.
Ett nytt Jerusalems förhöjda boning
Uppå det gamlas spillror bygges opp.
Ur pröfningselden luttrad framgår jorden,
Det timligt multnade förbrunnit har,
Det evigt lifuppväckande är kvar;
I blods och tårars bad hon pånyttfödd är vorden.

Hvad sekler fordom sått hon nyss fått skörda,
Nu har för henne randats ny en vår.
Nu skall hon för sin odling återbörda
Det arf hon haft se'n tusental af år, —
Det arf så illa hittills hon förvaltad,
Att ej en tusendel däraf hon fått
Och ej dess lycka blott förlustig gått
Men till förbannelse välsignelsen gestaltat.

Den dag skall komma dock, då kristenheten
Lär känna värdet af sin diamant
Och icke längre famlar kring, förveten,
Att få en annan rikdoms underpant.
Den skall ej söka mer sin högsta ära
I fyndet af sitt ursprung från ett djur
Men häfda sin gudomliga natur
Och icke känna blott, men följa Kristi lära.

Då skall af världen bli ett enda rike,
Där kärleken har envåldsherskarmakt.
Sin rätta tydning får begreppet like
Med lika hjärtelag hos alla lagdt.
En enda stor familj blir menskoätten,
Som egnar lika vård åt hvarje lem;
Enhvar har dagligt bröd i eget hem,
Och lika är för alla brors- och systersrätten.

Då blir enhvar en tjenare åt andra
För andras väl och ej för egen lön;
Ej mot men med hvarann de frie vandra,
Och hulpen blir den arme utan bön;
Arbeta blir behof och icke börda,
Och afund flytt och död är girighet;
Enhvar i andras väl sitt eget vet
Och får sin egen fördel i det helas skörda.

Då omgestaltas alla krigarvapen,
Till lie smides svärd och spjut till plog.
Förklarad återställes vetenskapen;
Dess Fenix föddes, då den förra dog.
På frågan: hvad är sanning? skall profeten
I ny belysning ställa forna svar.
Konstnären skall i fägring underbar
Det skönas värld ge form med den i verkligheten.

Då skall vår jord ej längre vara häktet,
Ur hvilket fångar söka rymma ut;
I nya paradiset menskosläktet
Ser himlens port på glänt vid lifvets slut.
På afgrundsporten ändras öfverskriften,
Se'n Kristus steg med frälsningsbud ditner.
Ej någon natt skall vara evig mer,
Ty löftets morgonstjärna lyser öfver griften.

Då randas den besjungna gyllne tiden,
Framför oss ligger den och ej bakom.
Ur tåresådden växer skönast friden,
Och segern aldrig före striden kom.
Liksom sin afgrund menskan själf bereder,
Sitt paradys hon själf och skapa får,
Dit vägen genom bot och bättring går;
Ty nåden lyfter den, som ångern böjer neder.

Då varda verklighet de sköna orden:
Renhjärtenheten skall få skåda Gud;
Saktmodigheten skall besitta jorden
Och hungrig själ få himmelskt gästabad;
Barmhertighet skall ske barmhertigheten;
Guds-barnnamn skall fridsamheten få;
Och dem i sorg och nöd och mörker gå
Med tröst och hjälp och ljus skall komma parakleten.*)

*) Grekiska namnet på Hugsvalaren.

Då skall vår ätt förklaringsberget hinna,
Ej mer i skumma dalar vilse gå.
Den öga inför öga Gud skall finna,
Ej stirrande mot döden hopplös stå.
Då varder världen Herrans tabernakel,
Då stiga englar än till jorden ner,
Då varder ingen gråt förtviflad mer,
Ty sina sörjda barn igen får hvarje Rakel.

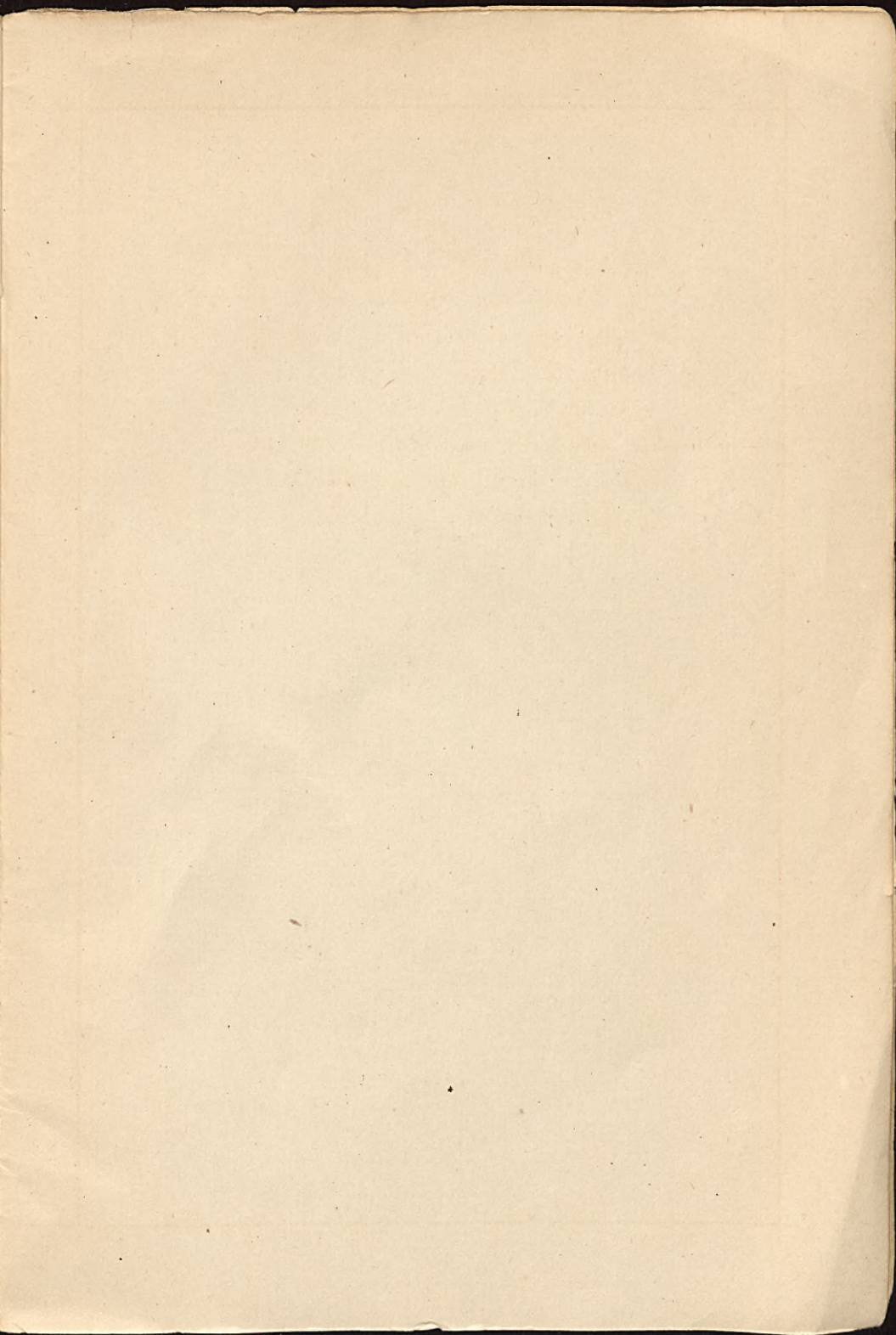

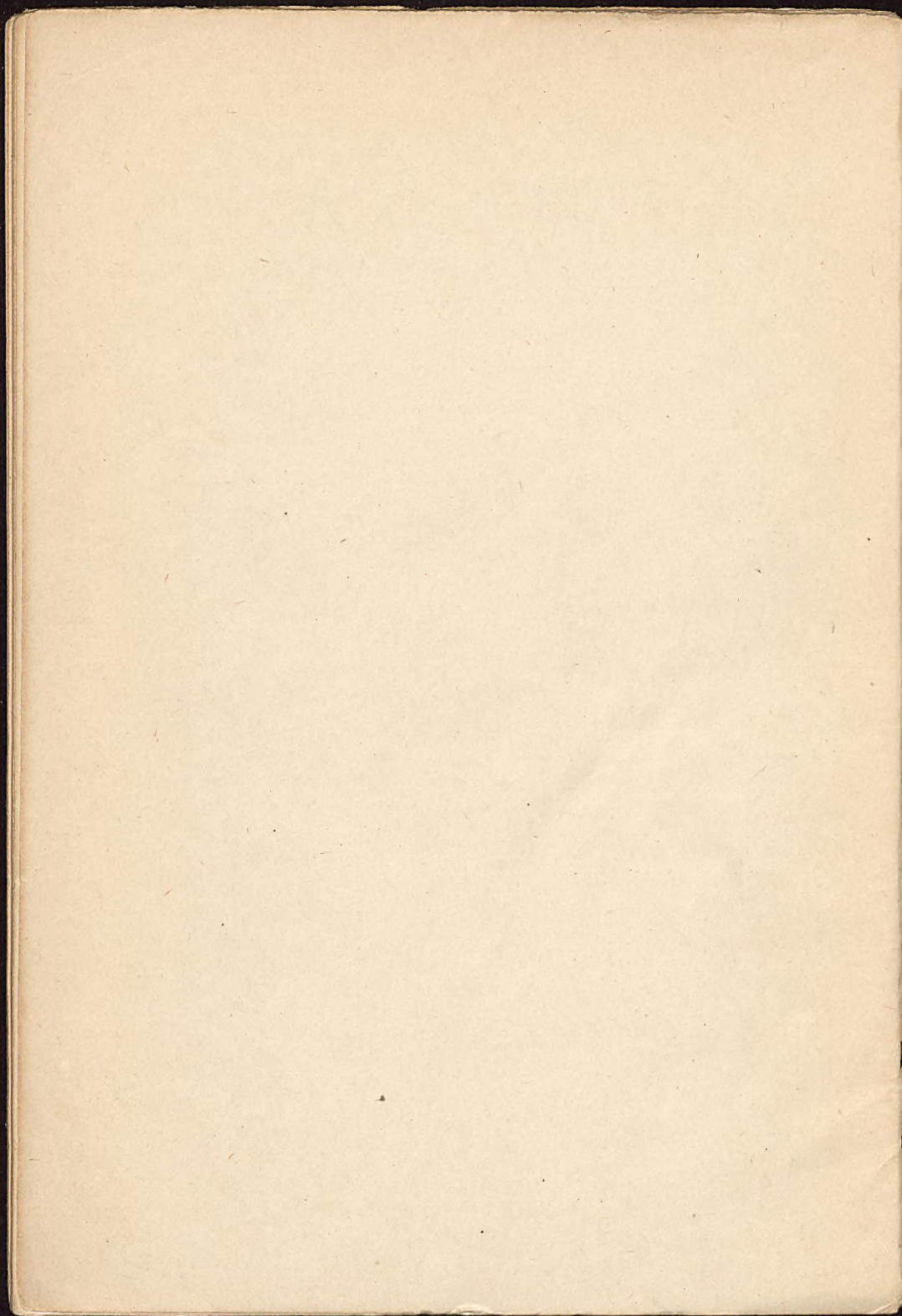
Då varder helig, en och allmän kyrkan,
I hvarje menskohjärta Gud skall bo.
Ej blott med ord skall honom egnas dyrkan,
Med gärning menskan visa skall sin tro.
I Jesu Kristi fotspår jordens söner
Till honom skola höja blicken hän,
Uti hans namn sig böja alla knän
Och stiga upp till allas fader allas böner:

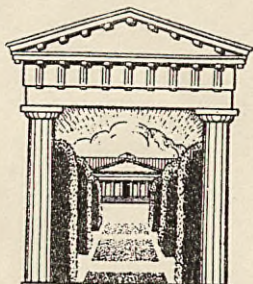

O Fader vår i himlen, kärleksrike,
Ditt namn för alla vare heligt ord;
Till alla menskor komma må ditt rike,
Din vilja ske i himmel och på jord;
Gif dagligt bröd åt hvarje lifs lekamen,
Vår skuld förlåt, som vi, den skyldig fälls;
Ur frestelse oss led, från ondt oss fräls,
Ty evigt ditt är riket, makten, äran. Amen.

EXLIBRIS
OLOF ÖSTERGREN

25

Pris: 50 öre.